

Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Postboks 2520
6404 MOLDE

Deres ref
2021/4486

Vår ref
24/3267-63

Dato
24. juni 2025

Sula kommune - innsigelse til områderegulering for Sulafjellet - Gondolbane

Kommunal- og distriktsdepartementet godkjenner ikke områderegulering for Sulafjellet – Gondolbane. Planforslaget innebærer inngrep i et større og regionalt viktig sammenhengende og inngrepsfritt natur- og friluftsområde. Utbygging av gondolbanen med tilhørende fasiliteter og økt ferdsel vil gi negative effekter på landskap, friluftsliv og naturmangfold av nasjonal og vesentlig regional interesse. Departementet har ut fra en samlet vurdering kommet til at de negative miljøvirkningene veier tyngre enn samfunnsnyttene av tiltaket. Innsigelsene fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal er dermed tatt til følge.

Bakgrunn for saken

Kommunal- og distriktsdepartementet viser til oversending av saken fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal i brev av 29. august 2024. Områderegulering for Sulafjellet – Gondolbane er sendt til departementet for avgjørelse etter plan- og bygningsloven (pbl) § 12-13 andre ledd, på grunn av uløste innsigelser fra statsforvalteren.

Formålet med planen er å legge til rette for bygging av en gondol med tilhørende fasiliteter og aktivitetstilbud. Planforslaget omfatter rundt 1300 dekar og legger til rette for en gondolbane fra Langevåg sentrum til Sulafjellet med startpunkt ved Devoldfabrikken. Gondoltraséen vil bli 3075 meter lang og gå via en mellomstasjon som er planlagt i området nordvest for Svanshornet (415 moh) til en toppstasjon på Rundhornet (727 moh). Planen er ikke i samsvar med arealdelen til kommuneplanen for Sula 2015-2025, og er utarbeidet med bakgrunn i et privat planinitiativ.

Ved toppstasjonen åpner planen for bebyggelse knyttet til forretnings-, kontor-, tjenesteyting- og serveringsformål for å tilrettelegge for ulike aktiviteter, i tillegg til selve gondolanlegget og en zip-linje. Hovedgrepet er et stort bygg lagt delvis inn i terrenget med restaurant i front og utsiktspunkt på taket. Ved mellomstasjonen åpnes det også for omfattende bebyggelse i tillegg til nødvendige anlegg for gondolen og zip-linjen. Samlet tillates det en grunnflate på over 13.000 m² som kan bebygges med opptil 6 etasjers høyde. Kommunens mål er at topp- og mellomstasjonen, i tillegg til nærings- og reiselivsfunksjonene, skal være et godt utgangspunkt for friluftaktiviteter. En zip-linje fra toppstasjonen ned til mellomstasjonen er også regulert. Fordelingen mellom de ulike formålene i de nye bebyggelses- og anleggsområdene er ikke differensiert nærmere.

Ved Devoldfabrikken i sentrums-/havneområdet er bunnstasjonen BAA1 integrert i eksisterende bygningsmiljø i område SF1 og SF2. Flere av bygningene ved Devoldfabrikken er regulert til bevaring, og skal utvendig tilbakeføres til eller beholde opprinnelig fasadeuttrykk. Samtidig åpnes det for tilbygg og påbygg mellom og på de eksisterende byggene. Bebyggelsen tillates benyttet til forretning, offentlig/privat tjenesteyting, boliger, kontor, hotell/overnatting, servering og håndverks- og lagervirksomhet. Bunnstasjonen er dels regulert til nybygg og dels til bevaring. Reguleringsformålet omfatter bunnstasjon med tilhørende master mv., forretning, kontor, tjenesteyting, lager, servering og energianlegg. I forkant av fabrikkbygningene er det regulert et område dels på land og dels i vann der det tillates molo og småbåtanlegg med tilhørende flytebrygger, kai, båtoppbygg og annen infrastruktur på land, samt at det åpnes for etablering av kai for hurtigbåt. Øvrige deler av området rundt Devoldfabrikken er regulert til parkering, gang-/sykkelveier, kjørearealer og annen infrastruktur og grønnstruktur/park.

Kommunestyret godkjente oppstart av planarbeidet i møte 24. mars 2021. Forslaget hadde da en annen trasé (alt. B) enn den som forslagsstiller opprinnelig hadde presentert 16. desember 2020 med utgangspunkt i prosjekt «Destinasjon Sulafjellet». Planprogram for «Områdeplan Sulafjellet» ble fastsatt av kommunestyret 9. februar 2022. Utredningsområdet omfattet et større aktivitetsanlegg i fjellområdet mellom topp- og mellomstasjonen og muligheten for et omfattende nett av preparerte langrennsløyper innover fjellplatået, og planområdet var da på ca. 5650 dekar. Det har vært to offentlige høringer av planforslaget, henholdsvis fra november 2022 til februar 2023 med et planområde på 1768 dekar, og fra september til november 2023 med et planområde på 1308 dekar. For sistnevnte var det også en begrenset høring i april-mai 2024.

Nedre del av gondoltraséen passerer over sentrum og boligbebyggelse i Langevåg, og er forsøkt lagt mest mulig over ubebygde arealer. Totalt vil 50 eiendommer komme nærmere senterlinjen for gondolbanen enn 60 meter. Av disse vil 12 boligeiendommer, et bedehus, en forretningseiendom og et kommunalt bygg med omsorgsboliger bli liggende innenfor den 40 meter brede sikkerhetssonen rundt gondoltraséen. I tillegg vil nærmeste fasade på Molvær skole være i en avstand på 80-85 meter og Langevåg barnehage 100-105 meter fra senter av gondolbanen. Deler av leke-/oppholdsarealene vil ligge nærmere. Traséen krysser også flere veier med fortau, gang-/sykkelveier, og friområder med stier og turveier før den går inn

over LNF-/markaområdet. Innenfor den regulerte traséen varierer maksimal høyde for mastene med mellom 16 og 70 meter. Ved full drift vil 42 gondolvogner kunne frakte 1200 personer i timen til Sulafjellet.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal fremmet sju innsigelser til områdereguleringen ved førstegangs høring i brev av 8. februar 2023. Statsforvalteren opprettholdt innsigelsene ved andregangs høring i brev av 2. november 2023. Etter begrenset høring i april 2024, trakk statsforvalteren tre av innsigelsene knyttet til støy, landbruk og inngrep i utvalgt naturtype «høgmyr» ved brev av 13. mai 2024. De fire gjenstående innsigelsene er knyttet til:

- Direkte konflikt med kvalitetene og verdien av Sulafjellet som tettstedsnært markaaområde og svært viktig friluftsområde. Utbyggingen går også utover naturgrunnlaget for friluftslivet. Statsforvalteren finner ikke at de skisserte avbøtende tiltakene vil kompensere for at et sammenhengende og urørt naturområde som er dokumentert viktig for lokalt og regionalt friluftsliv splittes opp.
- Konflikt med nasjonale miljømål for naturtyper, økosystem og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Tiltaket vil føre til naturinngrep som gir betydelig miljøskade for naturtypene nær truet fjellhei og sterkt truet kystlynghei på Rundehornet og området nordover mot Gamlestølen. Videre får inngrepene negative konsekvenser for nær truede fuglearter som Norge har et særskilt ansvar for å ivareta.
- De negative konsekvensene for landskapet av toppstasjonen og mellomstasjonen knyttet til Sulafjellet som et større, urørt og sammenhengende fjellområde med særlige landskapsmessige kvaliteter, som er sentrale både for å opprettholde økologiske sammenhenger og for tradisjonelt friluftsliv for svært mange mennesker. I tillegg vil lys fra anleggene utgjøre en forstyrrelse for arter og mennesker i nærområdene, ha visuell fjernvirkning og redusere opplevelsesverdiene knyttet til urørt natur.
- Manglende medvirkning for barn og unge i planprosessen jf. pbl § 5-1 andre ledd og manglende utredning av deres bruk av friområdene øst for Molværsbrauta (FRI 1 og 3), herunder konsekvensene for denne bruken ved bygging og drift av en gondol over friområdene og planforslagets høyeste mast plassert i området. I tillegg til pbl § 5-1 vises det til rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging punkt 4 a) og d) i begrunnelsen.

Møre og Romsdal fylkeskommune fremmet innsigelse til planforslaget ved første- og annengangs behandling. Fylkesutvalget behandlet saken i møte 29. mai 2024 og besluttet da å trekke fylkeskommunens innsigelse. Innsigelsen til kulturmiljøet ved og rundt Devold-fabrikken ble vurdert som løst i det reviderte planforslaget. Innsigelsen knyttet til allmenhetens friluftslivsinteresser ble vurdert å ikke være løst, men ble likevel trukket.

Mekling ble gjennomført den 14. juni 2024. Det ble ikke oppnådd enighet mellom Sula kommune og statsforvalteren.

Sula kommunestyre vedtok planen med uavklarte innsigelser i møte 25. juni 2024. Naturvernforbundet, Vern om Sula og flere privatpersoner har klaget på kommunestyrets vedtak. Sula kommune og statsforvalteren har lagt til grunn at klagene ikke skal følge den ordinære saksgangen som gjelder ved klager på reguleringsvedtak, når saken er oversendt departementet for avgjørelse. Klagene er derfor ikke behandlet av kommunen på ordinær måte, men lagt ved innsigelsessaken ved oversendelse til departementet.

Sula kommune sendte saken til departementet 20. august 2024. Kommunestyret mener oppsummert at fordelene av tiltaket samlet veier tyngre enn ulempene. Ulempene som har vært belyst og vurdert er knyttet til nærhet til boligformål og friområder, plassering av traséen i forhold til eiendommer, og økt ferdsel knyttet til gondol og gondoltrasé. Det er gjort vurderinger av innsyn, utsikt, støy, fare for nedfall, branntrygghet, inngrep i natur og trussel mot naturmangfoldet, samt konsekvenser for friluftsliv og folkehelse. Fordelene som har vært belyst og vurdert er gondolbanen som unikt friluftselement for Ålesundsregionen, tilgang for allmenheten i et område der det allerede er fysiske inngrep med hytter, demning, rørgater og veg, økt folkehelse, tilgang for grupper som i dag ikke har tilgang, løft for reiselivsnæringen i Ålesundsregionen, bidrag til satsingen på bærekraftig reiseliv i regionen og til lokal og regional verdiskaping, økt besøksattraktivitet til Langevåg sentrum, og vern gjennom bruk av kulturminnet Devoldfabrikken. Kommunens opplisting av vurderinger er omtalt som eksempler og ikke som uttømmende.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal har i sin oversendelse anbefalt at innsigelsene tas til følge. Statsforvalteren har forståelse for kommunens syn om at gondolprosjektet er viktig for å styrke kommunens nærings- og samfunnsutvikling, men er ikke enig i at de økonomiske og næringsmessige fordelene ved tiltaket veier tyngre enn ulempene som følger av at et større sammenhengende inngrepsfritt natur- og friluftsområde blir bygd ut og av den samlede belastningen på arter, naturtyper og økosystem. Statsforvalteren legger også vekt på de negative effektene for miljø og bokvalitet i boligområdene som får gondolen over seg.

Møte og befaring ble gjennomført 12. desember 2024. På befaringen deltok representanter fra Sula kommune, statsforvalteren, Barne- og familiedepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet og Kommunal- og distriktsdepartementet. I tillegg var representanter fra forslagsstiller og fylkeskommunen til stede, samt en lang rekke innbyggere og interessegrupper.

Barne- og familiedepartementet (BFD) har i brev av 14. januar 2025 gitt innspill knyttet til medvirkning i planprosessen og barn og unges bruk av friområdet ved Mikalgarden. Basert på den foreliggende dokumentasjonen mener BFD at kommunen i liten grad har lagt til rette for medvirkning fra barn og unge på et tidlig stadium i prosessen. Departementet er enig med statsforvalteren i at mer medvirkning på et tidligere tidspunkt ville ha gitt et bedre grunnlag for beslutningene. BFD vurderer at den opplevde kvaliteten på de berørte friområdene blir noe redusert som følge av at gondolen går over området. Departementet vurderer likevel at barn og unge vil kunne fortsette å bruke området omtrent i samme grad som før. Basert på en samlet vurdering tilrår BFD at innsigelsen knyttet til barn og unges sin bruk av friområdet

ved Mikalgarden ikke blir vektlagt i Kommunal- og distriktsdepartementets behandling av saken.

Klima- og miljødepartementet (KLD) tilrår i brev av 25. mars 2025 at innsigelsene tas til følge. Departementet begrunner dette med at utbyggingen av gondolbanen vil innebære at miljøinteresser av nasjonal og vesentlig regional interesse vil bli forringet og gå tapt, og at samfunnsnyten av tiltaket fremstår som relativt begrenset.

KLD viser til at Sulafjellet har markaområder med urørt preg som i begrenset grad er påvirket av tyngre tekniske inngrep. Sulafjellet er kartlagt etter veilederen «Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder» (M98-2013) som et svært viktig friluftslivsområde, og er i samsvar med kartleggingsmetodikken definert som et markaområde. Området har merket stinett, lags-hytter, mange opplevelseskvaliteter og stor bruksfrekvens, inkludert regionale og nasjonale brukere. Det brukes også til fiske og småviltjakt og er godt egnet for tradisjonelt friluftsliv.

Etter KLDs vurdering er gondolen først og fremst et reiselivstiltak. Tiltaket vil endre omgivelsene og landskapet og øke ferdselen i området. Det vil forringe muligheten til utøvelse av tradisjonelt friluftsliv, opplevelseskvaliteter knyttet til inngrepsfri natur, stillhet og landskap, og redusere tilgangen til et svært viktig by- og tettstednært friluftslivsområde. I tillegg vil en realisering av planen gå utover naturmangfold av nasjonal og vesentlig regional verdi. Økt aktivitet og ferdsel som følge av planen vil forringe truede naturtyper og et større sammenhengende naturområde med urørt preg. Tiltaket kan ha positive virkninger for tilgangen til fjellet, samtidig som verdien av området for mange grupper kan bli redusert. Sula har allerede tilrettelagte tettstednære friluftslivsområder. Videre fremstår samfunnsnyten fra prosjektet som uklar, men relativt begrenset utover mulige gunstige økonomiske effekter lokalt og regionalt. KLD kan på denne bakgrunnen ikke se at nytten av tiltaket veier tyngre enn ulempene for nasjonale og vesentlige regionale miljøinteresser.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) peker i brev av 9. april 2025 på at statsforvalteren har vist til at gondoltrafikk over hjemmet kan oppleves belastende og visuelt støyende og ha negativ effekt på bomiljø og bokvalitet, noe som kan påvirke folkehelsen for beboerne. Statsforvalteren har likevel underveis i planprosessen trukket innsigelsene knyttet til folkehelse og støy som selvstendige innsigelsesgrunnlag. HOD legger derfor til grunn at disse innsigelsene ikke er del av saken som er sendt Kommunal- og distriktsdepartementet til avgjørelse, og vurderer derfor ikke disse temaene nærmere.

HOD viser til at Klima- og miljødepartementet (KLD) anbefaler at innsigelsen knyttet til friluftsliv tas til følge. HOD vurderer at folkehelse i form av friluftsliv er tilfredsstillende ivaretatt gjennom KLDs tilrådning om å ta statsforvalterens innsigelse til følge, og finner dermed ikke grunn til ytterligere merknader i saken.

Sula kommune ba i brev av 4. februar 2025 om å få opplyse saken ytterligere, blant annet gjennom en samfunnsøkonomisk analyse. I brev av 14. februar 2025 svarte Kommunal- og distriktsdepartementet at kommunen kunne komme med tilbakemeldinger på de mange

innspillene departementene har mottatt, men avslo å utsette behandlingen av saken mens kommunen utarbeidet en samfunnsøkonomisk analyse. Departementet skal behandle innsigelsessaker på grunnlag av saksdokumentene som foreligger og prosessene som er gjennomført når saken oversendes til departementet for behandling.

Sula kommune har i brev av 3. mars 2025 supplert og korrigert det de mener er uriktige påstander basert på feiloppfatninger knyttet til planprosessen og den vedtatte planen. Det gjøres blant annet rede for hvilke endringer som er gjort i planen som følge av funn i konsekvensutredningen og hvilke alternativvurderinger som er gjennomført. Det omtales at det er gjort en avgrenset alternativvurdering for gondoltraséen mellom alternativene A, B, C1 og C2. Alternativ A er forkastet fordi det berører flere boliger enn det valgte alternativet B. Alternativ C1 og C2 omtales å ha minimalt med nærføring til boliger, i gjengitt tabell oppgitt til 1-2 boliger, men traséen vil ligge nær idrettsplassen og Ridehallen. Det blir også pekt på behov for å etablere ny parkeringsplass og utbedring av vegnettet fra sentrum, og at plasseringen vil ha mindre effekt for styrking av besøkstall i Langevåg sentrum. I interesseavveiningen i forhold til alternativ B er det også lagt vekt på at alternativ C vil føre til at 25 boliger med fasade mot veien fra sentrum og opp til alternativets bunnstasjon vil få økt trafikkstøy. Om det bygges en ny vei gjennom Grøndalmarka, vil antallet støyutsatte på strekningen reduseres til ca 12 boliger. Det er ikke gitt utdypende forklaring på hvorfor dette alternativet ikke ble vurdert aktuelt for videre utredninger.

Forslagsstiller Flakk Gruppen AS har i brev av 23. mars 2025 supplert saken med en redegjørelse omkring sysselsettingseffekter i Sula kommune med og uten realisering av gondolen. Her omtales prosjektets virkning for eksisterende og eventuelle nye virksomheter knyttet til detaljhandel og tjenesteyting, mens rene kontorarbeidsplasser og produksjonsbedrifter ikke inngår i den oppdaterte beregningen. I tillegg omtales gondolprosjektets direkte sysselsettingseffekt, inkludert den planlagt båtforbindelsen fra Ålesund sentrum til Devold-fabrikken. Øvrige aktiviteter og virksomheter som planforslaget åpner for er ikke omtalt.

Kommunal- og distriktsdepartementets vurderinger

Etter plan- og bygningsloven § 5-4 andre ledd kan statlig og regionalt organ fremme innsigelse i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vedkommende organs saksområde. Kommunal- og distriktsdepartementet avgjør etter plan- og bygningsloven § 12-13 om innsigelsene skal tas til følge, eller om kommunens vedtak skal godkjennes. Departementet kan gjøre nødvendige endringer i planen.

Sula kommune har i dag i underkant av 9800 innbyggere og en moderat, men jevn vekst i innbyggertallet. Omtrent halvparten av innbyggerne bor i Langevåg som også er kommunesenteret. Det tar ca. 7 minutter med båt fra Ålesund sentrum til Langevåg. Kommunen er ikke et utpreget turistmål, selv om Devoldfabrikken og fjellområdene trekker noen besøkende. Det er ikke uenighet om at gondolprosjektet kan gi positive ringvirkninger for næringslivet lokalt og regionalt, bl.a. gjennom økt tilbud av arbeidsplasser, ved å bidra til vern gjennom bruk av kulturminnet på Devoldfabrikken og ved å kunne gi et positivt løft til reiselivet rundt Ålesund.

De positive virkningene må likevel vurderes opp mot ulempene ved at et større sammenhengende inngrepsfritt natur- og friluftsområde blir bygd ut, den samlede belastningen på nasjonalt viktige arter, naturtyper og økosystemer, samt de negative effektene for landskapet og miljø som helhet.

Allerede i planprogrammet godkjent 9. februar 2022 ble det konstatert at Sulafjellet har status som svært viktig og mye brukt friluftsområde. Det er etablert turstier i området, både naturlige og gruslagte. Sulafjellet er et naturområde med relativt få menneskelige inngrep utenom turstinettet, med unntak av områder for fritidsboliger og lagshytter. For det mest omfattende alternativet er det påvist til dels store negative konsekvenser for friluftsliv, naturmangfold, urørt natur, eksisterende friområder og landskap. Planforslaget har derfor blitt vesentlig redusert i løpet av planprosessen, og tiltak som permanent adkomstvei til mellomstasjonen og skianlegg med tilhørende kunstsneøanlegg er tatt ut av planen. Det er i planomtalen også skissert andre avbøtende tiltak for å begrense negative konsekvenser.

Vedtatt plan åpner for at det på toppstasjonen tillates bebyggelse på inntil 8175 m² BYA. Høyeste del av bygg skal ikke overstige kote 726,0, ut fra at Rundehornets toppunkt er kote 727,6. I praksis åpner dette for et bygg på opptil 21 meters høyde ved toppstasjonen. Ved mellomstasjonen tillates opptil 5110 m² BYA med maksimal gesimshøyde 11,0 meter og mønehøyde 16,0 meter, tilsvarende 4-5 etasjer. Rundt bunnstasjonen åpnes det for at en ikke definert andel av til sammen 20 000 m² BYA i 4-6 etasjer ved Devoldfabrikken kan benyttes til hotell og boliger, i tillegg til dagens varierte bruk. Det er ikke for noen tiltakene ved stasjonsområdene stilt rekkefølgekrav om at gondolen må være etablert først. For områdene BAA1-3 som omfatter bunn-, mellom- og toppstasjonene, sier planbestemmelsene at illustrasjonslinjer for planlagte bygg ikke er juridisk bindende.

Planen gir ikke en detaljert avklaring av hva arealformålene ved topp- og mellomstasjonen vil kunne omfatte og derav følgende aktiviteter i fjellområdet. I begge områdene åpnes det for at det kan bygges forretning, kontor, tjenesteyting og servering, men uten en klar fordeling mellom de ulike formålenes andel av tillatt bygningsmasse. Noen arealformål som skianlegget, adkomstvei og løypetraséer er tatt ut på grunn av negative konsekvenser uten at totalt tillatt bygningsmasse er tilsvarende nedjustert. Ski-, sykkel- og turaktiviteter vil likevel kunne øke betydelig i omfang dersom gondolbanen blir bygget.

Kommunal- og distriktsdepartementet finner ut fra den begrensede omtalen av de tilknyttede virksomhetene og hva arealformålene det åpnes for kan omfatte, at de samlede konsekvensene av planen er vanskelig å overskue fullt ut. Departementet mener derfor det må legges stor vekt på de faglige vurderingene som Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet har gjort av de nasjonale og regionale miljøinteressene knyttet til Sulafjellet, og deres vurderinger av virkningene av planen.

Miljødirektoratet har i brev av 14. januar 2025 gitt sin faglige tilrådning til Klima- og miljødepartementet. Direktoratet mener at gondolbanen vil komme i konflikt med naturmangfold og friluftsliv av nasjonal eller vesentlig regional interesse. Det vises til at

Sulafjellet i dag har viktige kvaliteter for naturmangfold og friluftsliv knyttet til urørthet og lite tilrettelegging. Etablering av en gondolbane som kan frakte 1200 personer i timen opp på Sulafjellet, samt tilhørende infrastruktur, zip-linje og et restaurant-/serveringstilbud, vil vesentlig endre området karakter og redusere området verdi som et markaoområde med urørt preg, og det vil medføre forringelse av truet og nær truet natur.

Klima- og miljødepartementet peker videre på at tiltaket vil endre omgivelsene og landskapet, og øke ferdselen i området. Departementet vurderer at planen vil forringe muligheten til utøvelse av tradisjonelt friluftsliv, opplevelseskvaliteter knyttet til inngrepsfri natur, stillhet og landskap, og redusere tilgangen til et by- og tettstednært svært viktig friluftslivsområde. I tillegg vil en realisering av planen gå utover naturmangfold av nasjonal og vesentlig regional verdi. Økt aktivitet og ferdsel som følge av planen, forringer truede naturtyper og et større sammenhengende naturområde med urørt preg på en varig måte.

Flere har pekt på begrensninger og usikkerheter knyttet til gjennomførte utredninger og analyser av samfunnsnytt av den planlagte gondolen. Klima- og miljødepartementet finner at samfunnsnytt fra prosjektet fremstår som uklar, men relativt begrenset utover mulige gunstige økonomiske effekter lokalt og regionalt. Kommunal- og distriktsdepartementet deler disse vurderingene. For eksempel gjør de mottatte saksdokumentene ikke i særlig grad rede for om endringer i tettstedet og næringsgrunnlaget kan føre til uønskede konsekvenser for lokalsamfunnet og eventuelle økonomiske konsekvenser for kommunen. Videre er det ikke synliggjort hvor mye av ny næringsutvikling og sysselsetting som realistisk kan forventes at blir lokal og regional, samt i hvilken grad tiltaket kan føre til uønskete fortrennings- eller omfordelingseffekter.

Kommunal- og distriktsdepartementet kan uansett ikke se at det er sannsynliggjort at fordelene kommunen kan få i form av flere arbeidsplasser og ringvirkninger for annen næring oppveier de negative konsekvensene for friluftsliv, landskap og naturmangfold i denne saken.

Når det gjelder statsforvalterens innsigelse knyttet til manglende involvering av barn og unge, viser departementet til rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging. I punkt 4a står det at *«Et godt beslutningsgrunnlag er avhengig av at konsekvensene både for mindre barn og unge blir tilstrekkelig belyst»* og i punkt 4d står det at *«For å sikre reell medvirkning er det viktig at barn og unge blir trukket med tidlig i planprosessen. Erfaringsmessig er det vanskeligere å bli hørt og tatt hensyn til dersom ens synspunkter fremmes sent i planprosessen»*. Det framgår av sakens dokumenter at kommunen i slutfasen av planarbeidet gjennomførte en barnetråkkprosess og tok opp saken i ungdomsrådet. Departementet kan ikke se at dette utvilsomt reparerer svakheter ved prosessen. Statsforvalterens konklusjon om at det ikke var grunnlag for å trekke innsigelsen var etter departementets vurdering rimelig. Departementet legger likevel til grunn Barne- og familiedepartementets vurdering av at barn og unge vil kunne fortsette å bruke friområdet ved Mikalgarden omtrent som før, og tilråden om at innsigelsen knyttet til barn og unges bruk av friområdet ikke blir vektlagt i Kommunal- og distriktsdepartementets behandling av saken.

Nærmere om klagen på kommunens vedtak

Klager fra berørte grunneiere og innbyggergrupper er sendt departementet sammen med innsigelsessaken. Disse vektlegger manglende samfunnsøkonomiske analyser og at saken ikke er godt nok utredet i forhold til negative konsekvenser. Flere mener at en bredere samfunnsøkonomisk analyse kunne gitt nyttig kunnskap til avveiningen mellom fordeler og ulemper ved tiltaket. Kommunal- og distriktsdepartementet ser at en samfunnsøkonomisk analyse kunne vært nyttig for kommunens egne avveininger og for å sikre en god og etterprøvbar opplysning av saken, men dette har likevel ikke vært nødvendig for departementets vurdering av innsigelsene.

Flere av de som har klaget mener det ikke er utredet godt nok om det finnes relevante og realistiske alternativer. Konkret dreier det seg om at valget mellom alternativ A og B ble gjort våren 2021, før planprogrammet ble fastsatt. Videre henføres at det i planprogrammet ble avklart at det kun skulle gjøres en begrenset utredning av alternativ C1 og C2. Et alternativt forslag framsatt av grunneierne som berøres av alternativ A eller B i brev av 14. mars 2022, 12. september 2023 og 29. april 2024, er ikke omtalt i planens dokumenter. Klagerne mener at når dette og andre alternativer som ikke går over boligbebyggelse ikke er utredet, har ikke politikerne fått presentert hvilke andre muligheter som foreligger, uavhengig av hva tiltakshaver ønsker. Klagerne viser til forskrift om konsekvensutredninger som sier at relevante og realistiske alternativer skal vurderes. Det vises også til forvaltningslovens krav om at en sak skal være så godt opplyst som mulig, oreigningslova § 7 forutsetninger for ekspropriasjon av boligeiendom, og en nylig avsagt Høyesterettsdom (HR-2022-993-A) i tilknytning til Voss gondol. Klagerne gir uttrykk for at de begrensede alternativvurderingene kan være en saksbehandlingsfeil, og at det ville gitt en bedre opplysning av saken dersom også andre alternativer hadde vært utredet grundigere.

Kommunal- og distriktsdepartementet finner at det ville vært en fordel om flere alternativer hadde vært utredet fullt ut. Departementet har ikke gått nærmere inn på om manglende alternativutredninger kan ha utgjort en saksbehandlingsfeil, da dette ikke har vært vurdert som nødvendig for å avgjøre innsigelsessaken. Det vises i den sammenheng til at de uløste innsigelsene primært er knyttet til virkningene av å føre gondolen opp til Sulafjellet, noe som ville vært tilfelle for alle alternativer.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet som gjelder naturmangfold. Etter naturmangfoldloven § 8 skal planer som påvirker naturmangfold vurderes ut fra vitenskapelig kunnskap om arter og naturtyper. Innenfor planområdet er det påvist den nær truede (NT) naturtypen «fjellhei» og den utvalgte naturtypen kystlynghei (EN – sterkt truet). Økt aktivitet og ferdsel som følge av planen, vil forringe de truede naturtypene og et større sammenhengende naturområde med urørt preg på en varig måte. Siden planen ikke godkjennes og det ikke åpnes for å bygge gondol til Sulafjellet, øker ikke faren for vesentlig skade på naturmangfoldet, og føre-var-prinsippet gjør seg derfor ikke gjeldende, jf. naturmangfoldloven § 9. Kommunal- og distriktsdepartementet finner at kunnskapsgrunnlaget med hensyn til

naturmangfold er tilstrekkelig, og med departementets avgjørelse er denne kunnskapen tatt hensyn til.

Konklusjon

Kommunal- og distriktsdepartementet har ut fra en samlet vurdering kommet til at område-reguleringen for Sulafjellet – Gondolbane ikke godkjennes. Departementet vurderer at de negative konsekvensene av omfattende inngrep og økt ferdsel inn i et større og regionalt viktig natur- og friluftsområde er store, og at ulempene veier tyngre enn de forventede fordelene ved tiltaket.

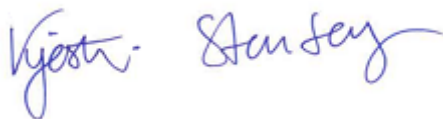
Innsigelsene fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal er etter dette tatt til følge.

Vedtak

I medhold av plan- og bygningsloven § 12-13 andre ledd godkjenner ikke Kommunal- og distriktsdepartementet «Områderegulering for Sulafjellet - Gondolbane» planID 2021000252-7, vedtatt av kommunestyret i Sula kommune 25. juni 2024.

Departementets vedtak kan ikke påklages, jf. plan- og bygningsloven § 12-13, siste ledd. Kommunen er orientert om vedtaket gjennom kopi av brevet.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

Kopi til:

Barne- og familiedepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Miljødirektoratet
Møre og Romsdal fylkeskommune
Sula kommune